Työehdot-osasto/Mironen

9.1.2023

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Kuulemistilaisuutenne 10.1.2023

HE 306/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työturvallisuuslain muuttamisesta

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK kannattaa esitystä ja pitää sitä tarpeellisena.

Esityksen tavoitteena on ikääntyvien työssä jaksamisen ja jatkamisen tukeminen nykyistä paremmin. Samalla säännösmuutoksissa korostetaan yksilön ominaisuuksien huomioimista tarpeellisin työsuojelutoimenpitein, sillä ikääntyminen on hyvin yksilöllistä ja yhtä lailla myös nuoreen ikään ja muihin yksilön ominaisuuksiin voi liittyä erityisiä työsuojelutarpeita työssä jaksamisen ja jatkamisen tukemiseksi.

Työuran pidentäminen edellyttää työsuojelutoimenpiteitä koko työuran ajan, eikä pelkästään tietyn ikärajan jälkeen, sillä huonot työolosuhteet heikentävät työntekijän työkykyä pikkuhiljaa vuosien saatossa.

On tervetullutta korostaa työnantajan velvollisuutta tarvittaessa sopeuttaa työtä ja työolosuhteita vastaamaan työntekijän edellytyksiä. Esitys selkiyttää ja täsmentää nykyisen lain vaatimuksia.

Työn kuormitustekijöiden täsmentäminen osana vaarojen arviointia on erityisen tarpeellinen. Se ohjaa työpaikkoja kiinnittämään huomiota nykysäännöstä paremmin myös henkiseen terveyteen vaikuttaviin työn kuormitustekijöihin, joka on yksi työelämän suurista haasteista. SAK katsoo, työn tämän lisäksi psykososiaalisten kuormitustekijöiden hallintaan työpaikoilla tarvitaan täsmennettyä lainsäädäntöä.

8§ Työnantajan yleinen huolehtimisvelvoite

SAK pitää hyvänä, että korostetaan työnantajan velvollisuutta jatkuvasti tarkkailla työympäristön, työolosuhteiden ja turvallisten työtapojen lisäksi myös työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä työssä. Tarkkailuvelvoite täsmentää säännöksen soveltamista ja ohjaa työnantajan toimenpiteitä myös yksittäisten työntekijöiden kohdalla tarvittaviin työolosuhteiden ja muiden tukitoimintojen toteuttamiseen.

10§ Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi

On hyvä, että säännökseen lisätään iän ohella ikääntyminen yhtenä huomioitavana tekijänä. Kuten perustelutekstissä todetaan, että ikääntymisellä ei viitata vain tiettyyn kronologiseen ikään. Säännös auttaa

ohjaamaan vaarojen arviointia työuran eri vaiheissa, eikä pelkästään vain työuran lopussa.

SAK pitää erittäin tarpeellisena, että pykälän 4) -kohdassa työn kuormitustekijät -sana täsmennetään mainitsemalla erikseen fyysiset kuormitustekijät sekä työn sisältöön, työn järjestelyihin ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen liittyvät kuormitustekijät. Pelkkä kuormitustekijät -sana on jättänyt epäselväksi, mitä sillä kaiken kaikkiaan voidaan tarkoittaa, ja on pääsääntöisesti ohjannut työpaikoilla huomion työn fyysiseen kuormitukseen.

Tämä vaarojen arviointiin liittyvä täsmennys toivottavasti lisää työpaikkojen tietoisuutta työn psykososiaalisista kuormitustekijöistä ja ohjaa oikeansuuntaisiin toimenpiteisiin. SAK katsoo, että lisäksi on tarpeen säätää tarkemmin työssä esiintyvistä henkistä terveyttä suojelevista minimivelvoitteista. Työn henkinen, ns. psykososiaalinen ja kognitiivinen kuormitus ovat yksi suurista työssä jaksamiseen ja henkiseen terveyteen vaikuttavista tekijöistä työelämässä. Sen hallintaan liittyvää lainsäädäntöä on toistaiseksi hyvin vähän. Tähän asiaan liittyvä kolmikantainen työ on käynnissä STM:n alaisessa työryhmässä.

11§ Erityistä vaaraa aiheuttava työ

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että siinä ilmaistaisiin selkeästi, että raskaana olevan työntekijän lisäksi myös äskettäin synnyttänyt sekä imettävä työntekijä kuuluvat säännöksen piiriin. Tämä selkeyttää raskaussuojeludirektiivin kansallista täytäntöönpanoa, jossa muutoinkin on päivittämistarvetta eikä tämänhetkinen lisääntymisterveysasetus täysin täytä direktiivin vaatimuksia.

Ehdotetun asetuksenantovaltuuden nojalla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin nykyistä selkeämmin antaa tarkempia säännöksiä raskaana olevalle, äskettäin synnyttäneelle tai imettävälle työntekijälle työssä vaaraa aiheuttavista tekijöistä ja niiden tunnistamisesta, altistuksen luonteesta, vaarojen selvittämisestä ja arvioinnista, tiedottamisesta, ilmoittamisesta sekä torjuntatoimenpiteistä. Tarkempi kansallinen sääntely tehdään parhaillaan päivitystyön alla olevan lisääntymisterveysasetuksen kautta.

Esitetyt muutokset tukevat sitä, että lain alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti myös äskettäin synnyttäneet ja vielä imettävät työntekijät ovat saman suojelun piirissä kuin raskaana olevat työntekijät.

14§ Työntekijälle annettava opetus ja ohjaus

Ns. perehdytyksellä on kauaskantoisia vaikutuksia työntekijän työssä selviytymiseen ja jaksamiseen. On tervetullutta, että säännös ohjaa ottamaan huomioon työntekijän ammatillisen osaamisen ja työkokemuksen lisäksi myös työntekijän muut henkilökohtaiset

edellytykset. Kuten perusteluissa todetaan, että tällaisia ovat työntekijän nuori ikä tai ikääntyminen, työntekijän kielitaito tai osatyökykyisen työntekijän yksilölliset rajoitteet tai tarpeet.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot työympäristö- ja tasa-arvoasioiden asiantuntija Anne Mironen
anne.mironen@sak.fi
puh. 040 718 6421